

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/25/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5613207047
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5613207047.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej a členov senátu JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Erika Vargu v právnej veci navrhovateľa - X. A., nar. XX.X.XXXX, bytom I., E. XXX, v zastúpení splnomocnenou zástupkyňou - Iveta Gáborová, nar. XX.XX.XXXX, bytom I., E. XXX, proti odporcovi - X. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom N. Y., A. X, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody - Ústav na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, o zvýšení výživného na plnoleté dieťa, na základe odvolania odporcu proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 5C/182/2013-31 zo dňa 31.10.2013 takto

rozhodol:

M e n í rozsudok okresného súdu vo výroku zvýšenia výživného a nedoplatku výživného tak, že odporca je p o v i n n ý platiť navrhovateľovi zvýšené výživné v sume 60 eur mesačne vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred od 4.7.2013, čím dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 23.11.2005 č.k. 4P/45/2005-72 v časti o uložení povinnosti odporcovi platiť výživné navrhovateľovi vo výške 1.000 Sk mesačne.

Návrh na zvýšenie výživného v rozsahu nad 60 eur do 90 eur krajský súd z a m i e t a.

Nedoplatok výživného za obdobie od 4.7.2013 do 31.10.2013 v sume 104,51 eur je odporca p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi mesačnými splátkami v sume 10 eur spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou rozsudku pod stratou výhody splátok pri nezaplatení č o i len jednej splátky k rukám navrhovateľa.

N e d o t ý k a sa výroku rozsudku, v ktorom v zostávajúcej časti okresný súd návrh zamietol.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť platiť navrhovateľovi zvýšené výživné vo výške 90 eur mesačne vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred od 4.7.2013, čím dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 23.11.2005 č. k. 4P/45/2005-72 v časti o uložení povinnosti odporcovi platiť výživné navrhovateľovi vo výške 1.000 Sk mesačne. V zostávajúcej časti návrh navrhovateľa o zvýšenie výživného súd zamietol. Zvýšené výživné za obdobie od 4.7.2013 do 31.10.2013 vo výške 221,74 eur je odporca povinný zaplatiť navrhovateľovi mesačnými splátkami vo výške 10 eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom november 2013. Navrhovateľovi súd náhradu trov konania nepriznal.

Okresný súd od doby pôvodnej úpravy výživného konštatoval výraznú zmenu v pomeroch účastníkov odôvodňujúcu i zmenu (zvýšenie) výživného na navrhovateľa. Pri stanovení výšky výživného (zvýšeného) okresný súd oprel svoje rozhodnutie o ustanovenia § 62 ods. 1,2,3,4,5 a § 75 ods. 1,2 Zákona o rodine. Od doby pôvodnej úpravy výživného rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 4P/45/2005-72 zo dňa 23.11.2005 uplynula značná doba, takmer 8 rokov, navrhovateľ je dospelým človekom, je nepochybné, že sa zvýšili výdavky na uspokojenie jeho základných životných potrieb (stravu, ošatenie, obuv). Navrhovateľ sa v aktuálnej dobe pripravuje na budúce povolanie, je žiakom prvého ročníka nadstavbového štúdia v Kežmarku, vznikajú mu náklady spojené s ubytovaním na internáte, cestovné náklady, výdavky spojené s kultúrnym vyžitím, s upokojením jeho kultúrnych, športových potrieb. Pôvodne určené výživné v sume 33,19 eur (1.000 Sk) mesačne nepostačuje pokrýť ani jeho základné životné potreby. V dobe posledného rozhodnutia bol odporca na neznámom mieste, preto súd nemal preukázané jeho zárobkové a majetkové pomery, v dobe aktuálnej pre rozhodovanie súdu sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, v dôsledku čoho má obmedzené možnosti zadovážiť si príjem zo zamestnania. Neznamená však, že nie je povinný podieľať sa na zvýšených potrebách svojho syna vyššou čiastkou ako bola doposiaľ určená. Súd prihliadal na skutočnosť, že odporca bol odsúdený na trest odňatia slobody za úmyselný trestný čin, a to pre neplnenie vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi. Z toho vyplýva, že sa úmyselným protiprávnym konaním pripravil o možnosť získať príjem zo zamestnania a pracovať. Túto okolnosť nemožno v žiadnom prípade vyhodnotiť na ľarchu navrhovateľa ako výživou oprávnenej osoby. Z uvedeného dôvodu pri posudzovaní majetkových a zárobkových možností a schopností odporcu okresný súd vychádzal z potenciality príjmu odporcu, t.j. z výšky minimálnej mzdy (337 eur hrubý príjem mesačne), ktorú by odporca minimálne mohol poberať v prípade, ak by nebol odsúdený za úmyselný trestný čin. V aktuálnej dobe odporca je vo výkone trestu odňatia slobody, nejaké nadštandardné výdaje na jeho strane nevznikajú, nemá ani zhoršený zdravotný stav. Matka navrhovateľa má obmedzenú možnosť zvýšiť si príjem, toho času je na predĺženej materskej dovolenke, v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu jej dcéry. Preto okresný súd 90 eur mesačne považoval za primeranú sumu výživného, a vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol.

Nedoplatok na zvýšenom výživnom za rozhodné obdobie od 4.7.2013 do 31.10.2013 v sume 221,74 eur súd povolil splácať odporcovi v splátkach vo výške 10 eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom november 2013 k rukám navrhovateľa.

Pri zamietnutí návrhu navrhovateľa okresný súd poukazuje i na ďalšiu vyživovaciu povinnosť odporcu voči druhému synovi určenú v roku 2005, a na reálny predpoklad zvýšenia vyživovacej povinnosti aj na tohto druhého syna.

O náhrade trov konania súd rozhodoval podľa § 142 ods. 2 O.s.p., navrhovateľovi, prevažne úspešnému účastníkovi sporu náhradu trov nepriznal, keďže si ju neuplatnil.

Proti rozsudku okresného súdu v zákonnej lehote podal odvolanie odporca. Argumentoval, že nemá možnosť platiť výživné ani v takej výške, v akej ho zaviazal v pôvodnom rozsudku Okresný súd Stará Ľubovňa dňa 23.11.2005 č.k. 4P/45/2005-72. Podľa názoru odvolateľa súd nebral v úvahu, že momentálne je vo výkone trestu v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, a i keď je zamestnaný, jeho príjem nedokáže pokrýť vyživovaciu povinnosť. Jeho snahou bolo, aby sa pracovne zaradil v záujme, aby si mohol svoju vyživovaciu povinnosť ako tak plniť. S rozsudkom okresného súdu nesúhlasil, trval na tom, aby návrh navrhovateľa o zvýšenie výživného bol zamietnutý v celom rozsahu.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu cestou svojej splnomocnenej zástupkyne zvýraznil vecnú správnosť rozhodnutia, žiadal potvrdenie rozsudku. Odporca výživné neplatil ani v sume 30 eur, táto suma je nízka, zďaleka nepostačuje pre potreby študenta študujúceho na strednej škole. Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že poberá náhradné výživné z ÚPSVaR pravidelne raz za mesiac, odporcovi vzniká tým dlh voči štátu. Navrhovateľ má ešte jeden a pol roka štúdia, čo je finančne náročné, spolu s ním študuje aj ďalší syn H. na tej istej strednej škole. Napokon odporca vo výkone trestu bude mať dostatok času nájsť si prácu, a svoj dlh voči štátu splatiť.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods.1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal na to oprávnený účastník (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v

rozsahu danom v ustanovení § 212 ods. 1 O.s.p. a postupujúc v zmysle 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku (výroku o zvýšenie výživného a v súvisiacom výroku o určení zameškaného výživného) zmenil podľa § 220 O.s.p.. Nedotýkal sa výroku rozsudku (zamietnutie návrhu navrhovateľa vo zvyšku), ktorý odvolaním napadnutý nebol.

V posudzovanej veci krajský súd prioritne zvyrazňuje, že okresný súd vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy hodnotil v súlade s ustanovením § 132 i nasl. O.s.p., z vykonaného dokazovania riadne ustálil skutkový stav, a z tohto skutkového stavu vychádzal aj odvolací súd.

Je v celom rozsahu opodstatnená argumentácia, že od doby pôvodnej úpravy výživného rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4P/45/2005-72 zo dňa 23.11.2005 uplynula dlhá doba, pôvodná úprava výživného na navrhovateľa sumou 33,18 eur je na hranici minimálneho výživného a vzhľadom na zmenené pomery, ktoré nastali v odôvodnených potrebách navrhovateľa, nepostačuje pôvodná suma výživného ani na úhradu jeho minimálnych odôvodnených potrieb. Navrhovateľ sa stal študentom strednej školy, pripravuje sa dennou formou štúdia na budúce povolanie. V konaní boli preukázané nielen jeho bežné výdaje, ale aj zvýšené náklady súvisiace s jeho ubytovaním na internáte, cestovnými nákladmi, zabezpečením súvisiacich školských pomôcok. Správne okresný súd poukazuje aj na extenzívny charakter a poslanie výživného, ktoré slúži na uspokojenie nielen bežných nákladov na stravu, oblečenie, ale aj na úhradu nákladov mimoškolskej aktivity mladého človeka (napr. záujem o kultúru, šport), aby sa z neho stala všestranne rozvinutá osobnosť.

Je jednoznačné, že voči navrhovateľovi vyživovacia povinnosť obidvoch rodičov naďalej trvá. Ide o zákonnú vyživovaciu povinnosť, ktorá má prioritu pred akýmikoľvek inými povinnosťami. Okolnosť, že odporca je aktuálne vo výkone trestu odňatia slobody, nemožno vyhodnotiť (správne argumentuje súd prvého stupňa) v neprospech osoby oprávnenej. Ide o okolnosť tzv. subjektívnu, ktorá odporcu diskvalifikuje z možnosti uplatnenia sa na trhu práce. Zavineným konaním odporcu v dôsledku úmyselného neplnenia si vyživovacej povinnosti, sa stalo, že odporcovi bola obmedzená osobná sloboda. Pozitívne hodnotí odvolací súd postoj odporcu, ktorý sa snažil vo výkone trestu odňatia slobody sa pracovne uplatniť, uvedomujúc si svoju povinnosť plniť svoje vyživovacie povinnosti voči deťom.

Je správne a spravodlivé, aby na zvýšených odôvodnených potrebách svojich detí participovali aj obaja rodičia. Správne súd prvého stupňa argumentuje potencialitou príjmu odporcu. Tento príjem minimálnej mzdy by mohol dosahovať pre prípad, žeby pracoval. Podľa názoru odvolacieho súdu aj keby odporca bol poberateľom tejto minimálnej mzdy, treba prihliadať na jeho existujúcu ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči synovi, taktiež študujúcemu na strednej škole, kde je predpoklad zvýšenia výživného. Odporca v aktuálnej dobe má totiž vyživovaciu povinnosť k dvom študujúcim deťom na strednej škole a aj za situácie, žeby v prípade jeho aktívnej pracovnej činnosti na trhu práce dosahoval príjem približne na hranici minimálnej mzdy z tejto sumy by nebolo v jeho možnostiach a schopnostiach vyživovaciu povinnosť sumou 90 eur mesačne plniť. Ak by odporca nebol vo výkone trestu odňatia slobody, ale by bol v reálnom živote, vznikali by mu náklady súvisiace so zabezpečením jeho každodenných životných potrieb, t.j. s bývaním, so stravovaním, s dochádzkou do práce, takže aj na tieto ukazovatele je potrebné prihliadnuť v prípade konštatovania potenciality príjmu a následnej možnosti a schopnosti odporcu z potenciálneho príjmu výživné uhradzovať. Tak, ako existuje potencialita príjmu, treba pracovať i s potencialitou predpokladaných nákladov, ktoré by odporcovi v minimálnej sume aspoň 100 eur mesačne na jeho základné živobytie ako napr. strava, ubytovanie a regenerácia pracovnej sily by boli vznikli.

Je nepochybné, že matka k navrhovateľovi má taktiež vyživovaciu povinnosť a krajský súd v žiadnom prípade nespochybňuje mimoriadne úsilie matky, ktorá dennodennú starostlivosť o svojho syna zabezpečovala v uplynulých rokoch a usmerňuje jeho život i do budúcnosti, ide o snahu matky, ktorá je neoceniteľná tak v rodine ako aj v spoločnosti. Avšak aj za situácie existujúcich rodinných pomerov matky, ktorá má ešte ďalšiu vyživovaciu povinnosť k synovi H., nebolo možné konštatovať reálnu možnosť zvýšenia výživného na 90 eur mesačne. Pokiaľ matka navrhovateľa je v aktuálnej dobe na predĺženej rodičovskej dovolenke, pribudla jej medzičasom vyživovacia povinnosť k maloletej dcére,

táto obmedzená možnosť matky pracovať je na jednej strane daná z dôvodu plnenia si rodičovských povinností a z dôvodu starostlivosti o maloleté dieťa, na druhej strane k jej maloletej dcére má vyživovaciu povinnosť i biologický otec a nepochybuje o tom odvolací súd, že otec tohto dieťaťa túto vyživovaciu povinnosť voči svojej dcére i plní.

Pri stanovení výšky výživného je osobitne významná aj životná úroveň rodiča, na ktorej oprávnený na výživu participuje. Na strane odporcu existuje nízky životný štandard, ktorý si zapríčinil sám, ale nebolo v konaní preukázané, žeby pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody disponoval majetkom veľkej hodnoty (či hnutelným, alebo nehnuteľným), ktorý majetok i v súčasnosti existuje, a ktorý majetok by predstavoval solídny základ aj pre plnenie vyššej vyživovacej povinnosti, ktoré by odôvodnené potreby navrhovateľa vyžadovali minimálne v sume 90 eur mesačne.

Krajský súd pri zvážení viacerých faktorov a ukazovateľov v zmenených odôvodnených potrebách navrhovateľa, ako aj v reálnych možnostiach a schopnostiach odporcu za aplikácie princípu potenciality jeho príjmu, a pri existujúcej jeho vyživovacej povinnosti k dvom študujúcim deťom na strednej škole, za primerané považoval zvýšiť výživné na navrhovateľa zo sumy pôvodne 1.000 Sk (33,19 eur) na sumu 60 eur mesačne, počnúc dňom podania návrhu 4.7.2013. Z dôvodu zvýšenia výživného odporcovi vznikol nedoplatok na výživnom od 4.7.2013 v sume 104,51 eur (za august, september, október 3 x po 26,81 eur, a za mesiac júl 28 dní v sume 24,08 eur). Tento nedoplatok výživného krajský súd povolil otcovi splácať v splátkach po 10 eur mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok nezaplatením čo i len jednej splátky k rukám navrhovateľa.

Krajský súd sa nedotýkal výroku rozsudku (okresný súd vo zvyšku návrh navrhovateľa o zvýšenie výživného zamietol), keďže tento výrok odvolaním napadnutý nebol.

Otázku náhrady trov konania (prvostupňové a odvolacie) krajský súd riešil aplikáciou ustanovenia § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom (žiadnemu z nich) ich náhradu nepriznal, keďže v konaní plný úspech nemal ani navrhovateľ a plný úspech nemal ani odporca.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie prípustné **n i e j e** .